

"החכמה היא לדעת 'מה' לעשות ולא 'איך' לעשות"

מה הם התחומים שעסקת בעבר או אתה עסוק חוץ מגרפיקה? (פונטגרפר)
 "אם אתה מתכוין לשאול אם אני שולח ידי במקצוע נוסף, התשובה היא לא. אני מתפרנס היום מעימוד וגרפיקה."

יש לך עוד תחומי התעניינות? זה מוסיף לך או מפריע/מתנגש בעיסוק הנוכחי?
 "תחום התיכנות מושך אותי מאד, ולתוכנות העימוד יש בזה אשמה כלשהי, בשל האפשרות ליצור סקרפיטים. אבל אני לא מגיע לזה... כדלהלן."

יש דברים נוספים שהיית לומד אילו היה לך זמן לכך?
 "אני מאד רוצה ללמוד ויז'ואל בייסיק לעומק. יש לי אפילו כבר שכן המעוניין ב'חברותא' - רק צריכים למצוא לזה זמן."

גרפיקה' עבורך זה מחשב, או גם דף ועפרון וכו'?
 "1. חשיבה על כיון כלשהו, 2. שרטוט ראשוני, 3. ביצוע מחשב. וכמובן תמיד התוצאה שונה מהשרטוט..."

האם לדעתך עדיף ללמוד קורסים בגרפיקה, עיצוב, פרסום, או שההתמקצעות האישית (והקריאה בפורום...) עדיפים על פני העמסת חומר בקורסים למיניהם? (גרג)

"אין ספק, כי התמקצעות אישית המגיעה מתוך עמל ורצון לדעת לבד, מובילה את ה'מתמקצע' לפסגות שלא יוכל להעפיל עליהם במהלך קורס רגיל. בקורס יושב התלמיד בין מספר תלמידים ולומד רק מה שמלמדים אותו

חיים דיקמן, יזם ומנהל 'פרוג', מספר על איך הוא התחיל, איך הפורום בהיידפרק התחיל, ואיך 'פרוג' התחיל. לצד עצות, סיפורים והכוונות, הוא עונה על כל השאלות המעניינות שהופנו אליו על ידי משתתפי הפורום. ראיון

האם למדת גרפיקה במקום מסודר? (מ_ר_ג_Ycs)
 "לא. יגעת ומצאת תאמין..."

באיזה גיל התחלת לעבוד בגרפיקה? (גרפיקנער, Ycs, מ_ר_ג)
 "למעשה עיקר העיסוק שלי זה עימוד ספרים, ורוב הגרפיקות שלי הם סביב העימוד. במקצוע זה התחלתי לעבוד לפני שבע שנים."

אפשר לראות את העבודה הראשונה שלך?
 (פונטגרפר)
 "קשה לי להזכר מה העבודה הראשונה שלי. האמת - ואולי זה יעודד כמה מהפורום - אני די מתבייש בעבודות מאז. אז אל תתייאשו..."

מה היה מקום העבודה הראשון שלך? (גרפיקנער)
 "מקס - סדר והוצאה לאור."
 במה אתה עוסק היום? (מורדוך)
 "עימוד ועיצוב ספרים - וכמובן ניהול האתר."

היכן אתה מוצא את עצמך יותר - בעימוד, או בעיצוב וגרפיקה? (גרג)
 "כיום עימוד ועיצוב הינם 'תרי רעין דלא מתפרשין', אבל בהחלט אני מוצא את עצמי בעימוד. ויותר בעימוד משולב גרפיקה."

מה זכור לך מהיצירה הראשונה שלך כילד בתחום הגרפיקה והעיצוב?
 "אני לא זוכר את עצמי מתקשקש עם גרפיקה ועיצוב בתור ילד... מה שאני כן זוכר הוא, איך שהמזכיר בחיידר, קורא לי - בכיתה ה' - שאלמד אותו לסדר את ה'דף-קשר' ב'איינשטיין'. הראיתי לו איך מוסיפים סימנים מיוחדים וקוים כדי ליצור טבלאות, אך הוא לא הצליח לזכור זאת וכל פעם הוא היה שואל אותי מחדש."

מה חשבת כילד - ואפילו מאוחר יותר - לעשות כשתהיה גדול?
 "כילד? שאלה קשה... בתור בחור - אם חשבתי שאתעסק במשהו חוץ מללמוד תורה - ידעתי שזה יהיה ליד מחשב."

האם היו כבר סימנים בעבר לעתיד שכזה?
 "לא חלמתי לעתיד של עימוד ועיצוב. זה תחום שמצאתי את עצמי תוך כדי..."

איך הגעת למקצוע? (גרפיקנער)
 "שאלה חשובה. למדתי בהתחלה בכולל ברסלב בבני ברק, שם התיידדתי עם חבר טוב, מעמד ותיק, שעזר לי רבות בחיים. בין השאר הוא לימד אותי את רזי תוכנת תג."

- ואילו הלומד לבד עומד ועמל בסבלנות על כל מהלך העבודה בתוכנה עד שהוא יודע, גם אם לא למדו אותו. ותמיד הוא יחפש את הטריקים והפטנטים שיש מעבר למה שניתן להציע. כיום שיש לנו כזה פורום מקסים, אז בכלל השאלה מיותרת. החומר שיש בפורום כל כך רב וישנם דברים רבים שלא מלמדים בקורסים."

מאיפה אתה לוקח 'השראות' לעבודות גרפיות?

(Ycs)

"אני לא 'לוקח' שום השראה, אני 'מקבל'. בתחילת העבודה אני בונה לעצמי כיון של עבודה. (לפעמים כמובן מסתכלים מה אחרים עשו... אבל זה סוד) והשי"ת נותן לי את הכשרון והכוחות לבצע את העבודה כמו שהלקוח רוצה."

"לפעמים התשלום לעבודה

הוא בעיקר הרגע בו אתה

נפגש לראשונה בספר

כשהוא מודפס, ואז אתה

מלטף את הכריכה, נושם

עמוק בתוך הספר כדי

לחוש את ריח הדפוס הטרי,

ומדפדף לאט לאט ונהנה

מהיצירה. מתאכזב קמעה

מהפשלות של הדפוס

והכוך הדפוק הזה... אבל

בפעם הבאה אני כבר לא

אוותר להם..."

מהי הפאשלה המקצועית הגדולה ביותר שהיתה לך?

"אמא'לה! שאלה קריטית... לכל אחד יש פאשלות בראשית דרכו, ולכל אחד יש פאשלות גם בהמשך. השאלה היא רק המינון, ומה הוא עושה כדי למנוע אותן. איך אדע מה הפאשלה הכי גדולה? יש פאשלה שנראית קטנה אך ציערה יותר, כי רחמתי על הלקוח. מאידך היתה פאשלה שגרמה ללקוח הפסד כספי גדול. אך לא הצטערתי, כי זאת היתה טעות אנוש שיכולה לקרות, ודי היתה תלויה בחוסר תשומת ליבו."

ספר לנו על סייעתא דשמיא מיוחדת שזכית לראות בעבודתך...

"יש אין ספור סיפורים וכל סייעתא דשמיא הינה מיוחדת מחברתה. בכל זאת ציץ לי במח תוך כדי הקלדת התשובה סיפורון קטנטון... פעם, לפני שבע שנים, כשלמדתי בכולל(...) עשיתי טובה למישהו שהגיע מצרפת וחיפש להדפיס כמות של דפים במדפסת. היתה זו שעת ערב, החנויות כבר היו סגורות. מישהו בכלול שלח אותו אלי להדפיס, כי לי היתה מדפסת בבית. בקיצור, הוא בא אלי בלי לדעת שאני מעמד

ספרים, והדפיס את הדפים. אגב, הוא ראה ליד המחשב דוגמא של עבודה למישהו אחר. הוא לא אמר מילה, אבל שנה אחר כך קיבלתי ממנו טלפון מצרפת, ועד היום אני מעמד לו ספרים. בערך כל שנה הוא מוציא ספר.

בתחום שלנו מאד קל למצוא סייעתא דשמיא. ורואים את זה על כל צעד ושעל. בסך הכל אנו לא מוכרים מוצרים מוגמרים, כמו חנות, ומאידך, גם איננו כמו כל נותן שירות. לדוגמא, נגר מגיעים אלי עם קטלוג של מטבחים והוא מבצע לפי המודל. אנו, בכל עבודה בונים משהו חדש, יצירה המורכבת מהמון פריטים: סוג, צבעים, פונטים, אלמנטים וכו' וכו'... כל יצירה חדשה כמובן היא לפי ה'רצונות' של הלקוח. חייבים מידי פעם לעצור קמעא ולהתבונן. ברור שפרנסה זה משמים ויש סייעתא דשמיא על כל לקוח שמגיע. אבל החסד העצום של הקב"ה מתחיל לפני שהלקוח בא. שהרי מי נותן לנו את השכל להבין את כל הפקודות בתוכנה, מי נותן לנו רעיונות כלשהם איך לבצע לשביעות רצונו של הלקוח, האם שלמנו על זה כסף? כמה אנשים יש שמחפשים עבודה, והיו רוצים ללמוד את התוכנות הללו וכו'. ופשוט הינם מחוסרי בינה.

סייעתא דשמיא נוספת וחזקה זה העובדה שזכיתי להכיר המון חברים מקסימים למקצוע בפורום החשוב הזה..."

האם קרה שלאחד שקיבלת עבודה נתקפת בפחד בפני הגודל של הפרוייקט?

"ברור, זה קורה המון, אך אסור להראות את זה מבחוץ, צריך לשדר רוגע ללקוח, ולתכנן את העבודה בצורה כתובה ומסודרת. (גם אחרי שקבלתי את השאלות כאן חטפתי פחד...)"

האם יש דברים שהיית עושה בצורה שונה, אילו היית יכול להחזיר את הגלגל לאחור?

"אם השאלה מתייחסת לעבודות שביצעתי, אז כמו כל גרפיקאי ברחבי תבל, רוב הדברים שעשיתי בחיי, שעה אחרי שהם היו בדפוס חטפתי זיעה קרה. למה לא שיניתי את זה... אבל לפעמים אני מזכיר לעצמי, שמה שאנו לועסים כל כך הרבה עד ההדפסה, הלקוח רואה את זה מוכן ללא כל הלבטים, ומשום כך הוא אינו יודע כיצד ניתן היה לעשות את זה בצורה יפה יותר..."

כיצד מגיבים אנשים מבחוץ שפוגשים בך לראשונה ומתוודעים לזהותך: זה אתה?

"שאלה מצחיקה, לא? שמי חיים דיקמן, בינתיים לא קוראים לי 'הגאון הרב דיקמן', גם לא קוראים לי הפרופסור... כולה חיים דיקמן..."

לפעמים אומרים אנשים שלא מכירים את העסק, או דווקא כאלה שקצת התחילו ללמוד להתקשקש בפוטושופ: "זו לא בעיה, כל אחד יכול..." איזו תחושה זה נותן לך כמקצוען?

"פעם זה עורר בי תחושות של רוגז, היום זה מעורר בי גיחוך. פעם הסברתי לגרפיקאי מתחיל, שהסתובב עם הראש בשמים, שזה נכון שכל דבר הוא יודע לעשות וזה שום דבר

בתוכנה. החכמה היא לדעת 'מה' לעשות ולא 'איך' לעשות."

כל אדם מסתובב ברחוב, רואה מודעות, ספרים, עלונים וכו'. האם אתה מסוגל להסתכל עליהם שלא דרך משקפי גרפיקאי? אם לא - זה מפריע לך והיית רוצה שתוכל להתנתק לפעמים מהמקצוענות?

"האמת, זה קשה לכל גרפיקאי. דבר ראשון מסתכלים על העיצוב, אחר כך על התוכן. וגם אז מידי פעם, גם אם כתוב משהו מצחיק מאד, עדיין מתסכל אותנו הפונט, או הצבע... כמעמד אני מרגיש את זה לדאבוני גם בתפילות, בייחוד שעשיתי מספר לא מבוטל של מחזורים וסידורים..."

אם היו פונים אליך יוצרי תוכנות גרפיות, מה היית מבקש מהם לשלב או לשנות בתוכנות?

"נו באמת, כל תוכנה לגופה. ולא אוכל למנותן כי רבים המה. בגדול הייתי רוצה מאד שאינדיזיין תאפשר 'האקשנים' ותלמד מר' דניאל וייסמאן (מתכנת תוכנת תג) תחכום של עימוד וטיפול בטקסטים, והייתי רוצה שר' דניאל ילמד מאדובי איך לשלב גרפיקה בעימוד. לא הרי וייסמאן כהרי אדובי ולא הרי אדובי כהרי וייסמן... הצד השווה שבהן, שדרכן אנו מעמדים והשילוב הוא תמיד יתרון."

האם אתה מעדיף לעבוד כשכיר או כעצמאי?

(גרפיקנער)

"מעלות השכיר: משכורת קבועה. מעלות העצמאי: משכורת שאינה קבועה... אין לי תשובה ברורה. בינתיים אני מנסה כעת את האופציה השנייה."

איך ניתן להתמודד עם הלקוחות כדי לתת לכולם

את העבודה בזמן? (Cohen_Amir)

"מאד חשוב לנהל סדר מסויים עם הספקים כדי לתת מענה מדוייק ומסודר. הבעיה מתחילה לפעמים מצד הלקוחות. דהיינו, אחרי שכבר בנית לר"ז מסויים ואתה מתוכנת על פיו, הלקוח משנה, או העבודה משתנית. תמיד צריך לקחת ריזיקות, אבל עם הזמן, בלקוחות קבועים מכירים אותם ויודעים איך להערך לעבודה."

אתן דוגמא כדי להסביר את דברי: הגיע לקוח שביקש שאעשה לוח שנה פשוט. חשבתי לעצמי - יום עבודה. אחר כך הוא הסביר, שהוא בעצם צריך שש זמנים כל יום. אחר כך הוא הוסיף זמנים של הו"ל. אחר כך יארצייתים, וגם שינה את הגרפיקה פעמיים. ובסוף עדיין נותרה בו התחושה, משום מה, שלא עמדתי בזמנים... לכן חשוב גם להדגיש, כשכבר כן קובעים עם לקוח לר"ז, שהזמן הנקבע הוא רק לפי מה שסיכום וכל סטיה קלה ממה שסיכום משתנה הדד-ליין."

כשהטלפון מצלצל ומישהו שואל אותך: "כמה

עולה עיצוב מודעה?" מה אתה עונה? (פונטוגרפר)

"אני עונה שאינני עונה על שאלה כזו. אני מברר את כל הפרטים הדרושים ואת החומרים

שהילד בוחר (יש לו מספר דקות). טוב... זה סתם בצחוק, הם קטנים עדיין. אבל כבר השנה הבכור שלי (6) החליט להתחפש לעץ של המן... תעשו משהו, הוא לא מוכן לוותר. הוא כבר בנה 'סקיצה' של התחפושת כולל 10 בובות של ילדי המן".

אתה רואה בעבודה צורת התבטאות אמנותית של הנפש, או רק דרך להתפרנס?

"בהחלט, זאת עבודה עם ים של סיפוק. לפעמים התשלום לעבודה הוא בעיקר הרגע בו אתה נגש לראשונה בספר כשהוא מודפס, ואז אתה מלטף את הכריכה, נושם עמוק בתוך הספר כדי לחוש את ריח הדפוס הטרי, ומדפדף לאט לאט ונהנה מהיצירה. מתאכזב קמעה מהפשלות של הדפוס והכורך הדפוק הזה... אבל בפעם הבאה אני כבר לא אוותר להם..."

חשבת פעם: הלוואי והייתי עוסק במשהו שונה לחלוטין?

"שונה לחלוטין? בתחילת דרכי, היה לי רגעי משבר מהתחום כמו לכל אחד בהתחלה. לא היה אז 'פורום', גם הפרנסה היתה מאד קשה. לא היה איכפת לי לעבוד בכל עבודה (מתאימה) כשכיר..."

האם אין לך פחד להיחשף רשמית?
"ממה וממי יש לי לפחד, עשיתי כאן עוול למישהו פעם? נעשה כאן משהו שאינו כשר? אדרבה, מי שחש כך, יידע למי לפנות. אני לא מסתתר."

וללמוד המון, וגם אחר כך אין הבטחה להצלחה. הכל בידי שמים."

אתה עובד בשעות מסודרות?

"האמת, צריך לעבוד בשעות מסודרות, אבל מי שעובד בשעות מסודרות אלו רופאי שיניים... לא גרפיקאים או מעמדים."

כיצד מגיבה עקרת הבית על כך?

"גילוי נאות (או לא כל כך גילוי...) - גם עקרת הבית היא גרפיקאית... הלך לי!"

כיצד ילדיך רואים את עבודת אביהם?

"אני נוהג לשתף את ילדי בעבודות קודש שאני עושה. לדוגמא, כאשר אני מעמד ספר אני מראה לילדים כשזה על המסך. אחר כך הם רואים את זה בספר. הם מאד מתרגשים (יחד איתי...) ואני חש שהאגו שלהם מגרד את הרקיע העליון."

האם המחברות שלהם מקושטים יותר מאלה של חבריהם?

"הם עדיין לא בגיל של המחברות. אבל בהחלט הפתקים שהם מגישים לרבה בחיידר מעוצבים יפה כראוי ל'פתקא טבא' לאחר מעשה טוב במיוחד..."

ומה עם קישוטי הסוכה או התחפושות שלהם? רואים עליהם שאביהם גרפיקאי?

"האמת שרואים עליהם שאבא גרפיקאי... כי בשל העובדה שאבא ואמא גרפיקאים - פשוט כננסים לחנות הראשונה וקונים את התחפושת

שאני צריך ורק אחר כך אני נותן מחיר שנראה לי שווה לי להתעסק בזה. לעולם לא נותנים הצעת מחיר בלי לראות את החומר."

אלו טיפים תוכל לתת לנו מנסיוןך בתחומים הבאים: צורת עבודה עם תוכנות, יחסי אנוש, עבודה מול בוס ומול לקוח? (גרף)

"צורת עבודה עם תוכנות: לדעת לשלוף מכל תוכנה ותוכנה את הסוכריות המיוחדות שלה."

יחסי אנוש: הכי חשוב, מעקב תמידי אחרי תחושות הלקוחות. יש תלונות? מה הן? מה ניתן לשפר? המון סבלנות, אך גם זה במידה. הישראלים תמיד מתלוננים. לפי התלונות יודעים מה צריך לשפר - גם עסק ללא תלונות בכלל, זה בעיה. גם לשמור על קשר עם לקוחות זה חשוב, לדוגמא - לקוח חשוב שעשה עבודה במשך השנה, מגיע לו טלפון או כרטיס ברכה לפני החגים.

עבודה מול בוס: מנסיון, אם הוא בוס מעריך, מצ'פר, וכו' - זה כף. אם זה בוס שאינו מעריך וחושב שידוע הכל, לא מצ'פר אפילו מה שמגיע לך על פי החוק (כמו דמי הבראה לדוגמא) - לברוח לברוח לברוח. לא ננסות לשפר אפילו, כי לא תצליחו. זה ענין של מנטליות. עבודה מול לקוח: לזכור תמיד שהעבודה היא 'מול' הלקוח, ולא 'יחד' עם הלקוח..."

כיצד תענה למי שישאל: האם ללמוד גרפיקה? האם ניתן להתפרנס מזה?

"בהחלט. רק צריך לזכור ש'אין לך מלאכה שאין בה עניות ואין בה עשירות'. צריך להשקיע

כמה חברים מהאתר אתה מכיר (אישית, טלפונית, צ'ט)? (פונטגרפר)

"אני מכיר הרבה ויש לי קשר טוב עם מספר לא מבוטל מחברי האתר. באופן אישי, ובטלפון."

מה היתה תגובת צוות 'מאורות הדף היומי' להשתתפותך בפורום - אם בכלל ידעו מזה?

(פונטגרפר)

"מהרגע שבו התקבלתי לעבודה שם, או יותר נכון כבר בראיון העבודה שהיה לי עמהם, דיברתי איתם באופן גלוי על כך שאני מנהל את הפורום."

איך אתה צופה את התקדמות האתר, לאן הוא עוד יכול להתפתח? האם תוכל לגלות לנו חלק מתכניות המגירה לאתר 'פרוג'?

ייראה בעוד שנה? בעוד חמש שנים? (מ_ג_ג, גרף)

"יש תוכניות יפות ומגוונות, מה שיש היום זה רק ה'סיפח'... בלי עין הרע האתר גודל מאד. אנו לא מפרסמים אותו בשום מקום, זה עובר ועובד. האתר כל יום ויום מתקדם. מאחורי הקלעים אנו לא שוקטים על השמרים. האתר בעוד שנה יראה אחרת מהיום. בעוד חמש שנים יראה לגמרי אחרת. אני לא יכול לגלות הרבה, אבל אני יכול לומר משהו קטן: אנו מצפים להגיע למצב שהאתר יוכל לעזור למשתמשים לא רק על ידי פורומים. הפורומים תמיד יהיו במרכז האתר, אבל יהיו בו המון חלקים מעניינים. תסתקרנו... (אנו פתוחים להצעות ורעיונות נוספים)."

האם אתה רוצה לנצל את הבמה (כאילו שאין לך...) באיזה מסר לעמיתים?

"ברור. את הבמה הזו אני מנצל בשביל מילה קטנה עם מסר גדול: תודה. המילה הזאת מופנית לכל המשתמשים באתר ללא יוצא מהכלל, שבעצם הם בונים את האתר שלנו, אנו משתדלים להחזיק את הבניה אבל הם הבונים והם המקימים. התודה מופנית בעיקר לאנשי מקצוע העמלים על פרנסתם ואינם מתקמצנים על זמנם כשצריך לעזור למישהו מהמקצוע המבקש עזרה. ולא עוד אלא שאינם עושים חשבון, וכאנשים דתיים כולם זוכרים שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו וכו'. תודה ענקית לכל מנהלי הפורומים העושים לילות כימים עבור הצלחת ושגשוג הפורומים. ועומדים על המשמר לבל לא תפגם המקצועיות והכשרות של הפורומים. תודה. תודה. תודה."

והשאלה הכי מסקרנת: אתה לוקח חופש, לפעמים?

"אני יוצא לנופש פעם בשנה לשלושה ימים, ואני חושב שכל בעל מקצוע צריך לצאת לנופש כל שנה. זה מאוורר את הראש, מחזק את הקשר. וכו'. לפעמים אחרי פרויקט גדול אנו נוסעים לשבת להחליף אויר קמעה. זה חשוב תאמינו לי."

אבל היו לי עזרות כספיות יפות מאד משנים מחברי הפורום, צדיקים שתרמו למען הכלל ולא הסכימו שאפרסם זאת ברבים. אין ספק שזכות החסד הרב המתגלגל כאן תעמוד להם. בעתיד יש תוכניות רבות להחזקת האתר. ימים יגידו. אני רק מוכן להתחייב, שכל עוד אני מנהל האתר, הכניסה לפורומים במתכונת הנוכחית תשאר חינמית. כמו כן החומר מגובה מזמן לזמן בהפרשים קצרים."

האם יש מקום לחשוש שיום אחד נכנס ל'פרוג' והוא לא יופיע. מה יהיה עם החומרים?

"שאלה מצויינת. החומרים מגובים על ידי מעת לעת בהפרשי זמן קצרים. מלבד גיבוי של חברת השרתים שמגבה את החומרים גיבוי יומי/שבועי/חודשי. ברוך השם המעבר מהיידפארק הינו לטובת העניין, אנו לא תלויים בחסדים של אחרים. החומר אצלנו, ואם האתר ייפול או משהו כזה, תמיד יהיה ניתן לקחת את החומרים ולהתקנם מחדש במקום אחר. החומרים של הפורום הינו רכוש הקהילה, קהילת המשתמשים. (לאור ההתנהלות של היידפארק מולנו, אני בטוח שאם היידפארק יום אחד תיעלם, היא לא היתה 'משחררת' את החומרים של הפורום. גם היא יכולה יום אחד למחוק אותו או 'לפתוח' אותו, ואין לנו מה לעשות. לכן הצעד הזה שאנו מחזיקים בפורום והוא בשליטתנו, הוא צעד חשוב ביותר עבור רגישות החומרים)."

"חייבים מידי פעם לעצור קמעה ולהתבונן. ברור שברנסה זה משמים ויש סייעתא דשמיא על כל לקוח שמגיע. אבל החסד העצום של הקב"ה מתחיל לפני שהלקוח בא. שהרי מי נותן לנו את השכל להבין את כל הפקודות בתוכנה, מי נותן לנו רעיונות כלשהם איך לבצע לשביעות רצונו של הלקוח, האם שלמנו על זה כסף?"

אתה יכול לספר לנו קצת על ההיסטוריה של הפורום? מי יסד את זה? (פונטגרפר)

"בקצרה: לפני שלוש שנים בערך, י.ק. ידידי פתח פורום עיצוב גרפי בהיידפארק. הוא פתח את הפורום שלא בכוונה ליצור קהילה כה גדולה, אלא יותר כדי לבדוק את אופציית פתיחת פורום חדש בהיידפארק. משום שהוא גרפיקאי, הוא קרא לפורום 'עיצוב גרפי בציבור החרדי'. היו מספר אנשים שנכנסו לשם כשראו פורום חדש כזה, אבל העסק דעך ולא היו תגובות. בין הנכנסים לשם הייתי אני. לאחר כמה שבועות פגשתי את הנ"ל בצרכניה מקומית, ושאלתי אותו האם הוא מכיר את הפורום הזה. הוא ענה לי למרבה תדהמת, שהוא זה שפתח אותו והוא המנהל שלו, ושהוא פתח את זה סתם."

הסברתי לו שזה יכול להיות פורום פוטנציאלי מאד, ויכול מאד לעזור לאנשים בתחום. הוא שיתף אותי בניהול. באותו זמן דאגתי קצת להחיות את הפורום עם עוד מספר 'ניקים', כתבתי ועניתי לעצמי כל מיני 'בעיות' ופתרונות בתוכנות, וכו'. וכך התחיל הפורום להתעורר שוב. הפורום הפך לפורום סגור. יש כאן מספר לא מבוטל של חברים המלווים אותנו מאותם הימים..."

לימים בנינו את אתר 'פרוג' והעברנו את כל החומר מהיידפארק, וזאת לאחר שהגענו למסקנה שהפורום שלנו חייב מערכת יותר כשרה מהיידפארק ויותר חזקה מהיידפארק. מערכת חרדית עם הקפדה מלאה על כל התכנים, ומאידך מערכת שתאפשר גם העלאת סוגי קבצים שונים וגם גדולים יותר. שלא לדבר על גלריות וכו'... אך לאחר יומיים, מחקנו לצערנו את החומר של היידפארק, לאחר שזאת איימה עלינו בתביעה משפטית, אך חברי הפורום נחלצו לעזרה וכולם תרמו מזמנם בשביל לבנות מחדש פורום עיצוב גרפי ב'פרוג'. ברוך השם המבצע הוכתר בהצלחה רבתי."

בהזדמנות זו אני חייב להזכיר לטובה את ארז בלבנון שהיה עמנו בהיידפארק, שעזר בשקט מאחורי הקלעים בניהול הפורום בהיידפארק, ודאג לרמת הפורום ולמקצועיותו."

איך הפורום הגיע לרמה כזו? (פונטגרפר)
"סייעתא דשמיא."

מי מממן את הוצאות האתר, ומה התוכניות לעתיד? (פונטגרפר)
"בינתיים אני ממנתי את רוב ההוצאות,